

Minnesanteckningar 2004-05-27 Humletorkan Ivösjökommittén

DAGORDNING

1. Ordförandens inledning
2. Ekonomi, budget
3. Förslag till verksamhet
4. Övrigt – Trålning och Fossiler
5. Nästa sammanträde

1. Inledning

Ordföranden Åke Hammarstedt, Bromölla kommun hälsar mötesdeltagarna välkomna (se separat mötesdeltagarlista)

2. Ekonomi –budget för 2004

Sekreterare i kommittén, Göran Cervin informerar om kommitténs intäkter från föreningar, företag, kommuner och länsstyrelsen i Skåne som tillsammans uppgår till 41.500:- kronor/år under 3 år för bl.a. mindre uppdrag, rapporter, hemsida, transporter, studiebesök och möteskostnader.

På utgiftssidan enligt arbetsgruppens förslag till kommittén ryms mindre projekt som

- Syremätning 8.000
- Inköp av översiktsnät 7.000:- plus bensinkostnader
- Hemsida 2.000:-

3. Förslag från arbetsgruppen till verksamhet 2004-2005

1. Ny djupkarta
2. Utökad syremätning
3. Provfiske
4. Kommunala avlopp
5. Enskilda avlopp
6. Riskabla verksamheter
7. Vegetationskartering
8. Ny fosforbudget
9. Föreningar från gäss
10. Samverkan med Vattenmyndigheten
11. Hemsida för Ivösjökommittén

1.NY DJUPKARTA

Beslut:

Kommittén ger arbetsgruppen i uppdrag att gå vidare med ärendet och att upprätta ett förslag till utförande och kostnadsfördelning för tänkbara intressenter inför en sjödjupskartering under 2005. Länsstyrelsen står som samordnare och beställare.

Sammanfattningsvis uppfattades att mötesdeltagarna var intresserade av att en ny djupkarta upprättas. Diskuterades olika finansieringsförslag som

- medel från länsstyrelsen ca 10.000:- via fiskevårdsprojektsmedel
- förfrågan till båtclubbarna om delfinansiering
- kommunerna borde ha stort intresse att få fram en riktig djupkarta
- kan den reklamfinansieras? Länsstyrelsen undersöker.
- medel från vattenmyndigheten
- kan den ingå i fiskeprojektet i pågående interreggprojekt?

Ärendet:

Ivösjön är en stor, djup och oregelbunden sjö. Kunskap om sjöns djupförhållanden är grundläggande för många åtgärder och frågeställningar. Det gäller exempelvis syrehalterna, fiskfaunan, näringsämnen och riskbedömningar. Djupförhållandena är förstås också intressanta för båtturen och fritidsfisket. Nuvarande djupkarta baseras på de handlodningar som gjordes på 1920-talet av Malte Nilsson.

En ny lodning görs med avancerad ekolod- och datateknik. Både fiskevårdsföreningarna i Ivösjön och Oppmannasjön och länsstyrelsen i Skåne är intresserade av att nya djupkartor tas fram för sjöarna. Länsstyrelsens fiskeenhet är beredd att ta på sig samordning och beställning, vilket gör att momsens kan lyftas (6 resp 25 %). Även samordningen gör att priset blir lägre än om de två sjöarna skulle karteras var för sig.

2. UTÖKAD SYREMÄTNING

Beslut:

Kommittén föreslår Skräbeåns Vattenvårdskommitté att utöka programmet med fyra extra syreprofiler i Ivösjön under juli, augusti, sept 2004 enligt karta. Finansieras av kommitténs budget 8.000:- kronor.

Ärendet:

En av de mer oroande förändringarna i Ivösjön är tecknen på ökad och snabbare uppkommen syrebrist i vissa djupområden och vikar. Med ökad syrebrist ökar risken för förändringar i faunan och ökat läckage av fosfor.

De nuvarande mätningarna av syre som utförs av Skräbeåns vattenvårdskommitté görs enligt arbetsgruppens åsikt på för få platser för att få en god bild av situationen. Syreprofiler bör göras på ytterligare fyra utvalda

lokaler, utöver de nuvarande tre. Vårt förslag är att de utförs en gång per månad under juni-september 2004 inom ramen för Skräbeåkommitténs verksamhet. Konsulten som anlitas av kommittén har lämnat en offert på totalt 8 000 kronor exkl moms för de extra undersökningarna.

3. PROVFISKE

Beslut:

Kommittén köper in två stycken översiktsnät à 3 500 kronor för fri utlåning till Ivösjöns fiskevårdsförening. Kommittén önskar att fiskevårdsföreningen kan åta sig provfiske på de åtta platserna under ett flertal år framöver (15 år?) mot ersättning för bensinen. Kommittén önskar att länsstyrelsen sammanställer, utvärderar och upprättar Excelblad för resultaten av provfiskena. Kommittén är beredd att positivt pröva att ersätta utslitna nät vartannat år under åren.

Ärendet:

Ivösjön har ett rikt fiskbestånd, med många och delvis sällsynta arter. Genom en förordning till miljöbalken är Ivösjön klassad som ett skyddsvärt fiskevatten där särskilda miljökvalitetsnormer gäller. Fiskbeståndet påverkas av och kan även påverka miljön i Ivösjön. Fiskbeståndets sammansättning är inte helt klarlagd och enbart fångststatistik är inte tillräcklig.

Under sommaren 2003 utförde fiskevårdsföreningen, främst Brodde Almer, ett omfattande provfiske på 64+2 platser i Ivösjön på länsstyrelsens uppdrag (se artikel i Fisksumpen) och med länsstyrelsens nät. Arbetsgruppen anser att det är väsentligt att en viss uppföljning görs framöver och föreslår att provfiske årligen görs på åtta utvalda punkter. Ivösjöns fiskevårdsförening är villig att utföra arbetet om nät köps in och ersättning lämnas för bensinkostnader.

4. KOMMUNALA AVLOPP

Beslut:

Kommittén anser att man får mer för pengarna om man i första hand åtgärdar de enskilda avloppen i respektive kommuner och ser på helheten och alla föroreningskällor (se även riskabla verksamheter)

Kommittén föreslår dock att Olofströms och Bromölla kommuner gemensamt utreder möjligheter och översiktliga kostnader för en förbiledning av avloppsvattnet från Jämshögs och Näsums reningsverk tillsammans med Eusamordnare Torbjörn Lind. Det finns kanske möjligheter till EU-bidrag för visst utredningsarbete. Anders Johnsson Bromölla samordnar arbetet som föreläggs arbetsgruppen.

Ärendet:

Till Ivösjön leds indirekt renat avloppsvatten från fem kommunala reningsverk (Olofström/Jämshög, Näsум, Villands Vånga, Arkelstorp och Immeln).

Olofströms kommun har nyligen anlagt extra reningsdammar efter Jämshögs reningsverk, främst i syfte att rena vattnet från ammonium, men även andra föroreningar.

Frågan om utsläpp från reningsverken var det som startade engagemanget för Ivösjöns miljö på 1960-talet och är ännu inte avförd. Ivösjöns fiskevårdsförening driver sedan flera år tillbaka en kampanj för att leda avloppsvattnet från Olofström/Jämshög och Näsум förbi Ivösjön. Arbetsgruppen anser att en översiktlig projektering bör göras av möjligheterna och kostnaderna för detta (sträckning, pumpstationer, intrångsersättningar mm).

5. ENSKILDA AVLOPP

Beslut:

Eftersom arbete pågår i kommunerna uppdrar kommittén åt arbetsgruppen att bevaka frågan och senare sammanställa genomförda inventeringar och åtgärder.

Ärendet:

I Ivösjöns tillflödesområde finns förutom fem kommunala reningsverk ett stort antal enskilda avlopp, varav en del är bristfälliga med dålig rening. Bromölla kommun har påbörjat sitt arbete med kartläggning av enskilda avlopp och även upprättat ett prioriteringsförslag på åtgärder. Olofströms kommun har nyligen avslutat sin inventering av enskilda avlopp i kommunen och börjar nu kräva förbättringar. Även Kristianstads kommun har tagit beslut på att kartlägga återstående bristfälliga enskilda avlopp inom Kristianstads kommun, där man avser att prioritera trakten kring Ivösjön.

6. RISKABLA VERKSAMHETER

Beslut:

Kommittén önskar att Bromölla, Kristianstads och Olofströms kommuner lämnar underlag till arbetsgruppen på riskabla verksamheter i Ivösjöns tillrinningsområde för sammanställning på karta, helst senast november 2004. Samordning via Michael Dahlman.

Ärendet:

Förutom mer normalt pågående utsläpp kring sjön kan vattenkvaliteten lika gärna hotas av olyckor, tillfälliga utsläpp, viss markanvändning, dagvatten mm. Arbetsgruppen tror att kunskapen om detta är bristfällig och inte sammanställd. Exempel på riskabla verksamheter är

- Lagring av kemikalier
- Bensinstationer
- Vägar som passerar tillflöden
- Brädd- och nödavlopp på avloppsnäten
- Kemikalieanvändning inom fruktodling och jordbruk

Arbetsgruppen föreslår att som ett första steg görs en sammanställning av riskabla verksamheter i det närmaste tillrinningsområdet till Ivösjön (inom de tre kommunerna).

7. VEGETATIONSKARTERING

Beslut:

Kommittén uppdrar åt arbetsgruppen att hålla sig informerad om Länsstyrelsens undersökningar och eventuellt återkomma med förslag.

Ärendet:

Både över- och undervattensvegetationen i Ivösjön tycks förändras. Vassbälten växer till på ett oönskat sätt och nate av olika arter hindrar fiske och båtliv. Arbetsgruppen anser det värdefullt om vattenvegetationen i Ivösjön kan karteras som underlag för eventuella åtgärder.

Länsstyrelsen i Skåne tittar för närvarande på olika möjligheter att linjekartera vegetationen på sex-tio platser med hjälp av konsult. Det finns också möjligheter att jämföra flygbilder och kartor från olika år.

8. NY FOSFORBUDGET

Beslut:

Kommittén återremitterar ärendet till arbetsgruppen för att undersöka om det eventuellt kan utgöra ett examensarbete, och att även diskutera ärendet tillsammans med Torbjörn Lind för eventuella möjligheter till EU-bidrag

Ärendet:

I Ekologgruppens sammanställning av undersökningar i Ivösjön 1966-1993 (publicerad 1995) gjordes bland annat en fosforbudget under olika tidsperioder. Tillförseln och omsättningen av fosfor i Ivösjön är avgörande för sjöns ekologiska status. Arbetsgruppen anser att en uppdatering bör göras av fosforbudgeten (inflöde, utflöde, lagring, utläckage). Dessutom bör fosfortillförseln i det största tillflödet Holjeån utvärderas på sträckan Olofström – Ivösjön med hjälp av Skräbeåkommitténs analysresultat. Ekologgruppen är beredd att göra denna uppdatering och utvärdering under hösten 2004 för en kostnad av cirka 20 000 kronor (exkl moms).

Arbetsgruppen föreslår kommittén att uppdraga åt arbetsgruppen att från Ekologgruppen beställa en uppdatering av Ivösjöns fosforbudget och en utvärdering av fosfortransporten i Holjeån på sträckan Olofström – Ivösjön för en kostnad av cirka 20 000 kronor exkl moms.

9. FÖRORENINGAR FRÅN GÄSS

Beslut:

Kommittén uppdrar åt arbetsgruppen att tillsammans med Skånes Ornitologiska förening (gåsräkning utförs av intresserade personer) och länsstyrelsen att arbeta vidare med projektet och utreda möjligheterna att ta fram en bedömning av gässens föroreningspåverkan på Ivösjön. Även här rekommenderar kommittén att kontakta Torbjörn Lind för eventuella EU-bidrag. Återkomma till kommittén med förslag till eventuella åtgärder och finansiering

Ärendet:

Ökning av mängden gäss i regionen har rest frågan om de väsentligt kan öka tillförseln av fosfor till bland annat Ivösjön. Preliminära beräkningar tyder på att det kan röra sig om flera hundra kilo per år, i en storleksordning som motsvarar utsläppet från Olofströms/Jämshögs reningsverk. Beräkningar från Tåkern (publicerade i Vingspegeln nr 2 2001) visade att ca 15 000 gäss medförde en fosfortillförsel på ca 125 kg, motsvarande ca 2 % av den totala tillförseln av fosfor till Tåkern.

För att klarlägga om detta verkligen är ett problem och om åtgärder borde vidtas föreslår arbetsgruppen att ett underlag om gässens levnadsvanor och föroreningspåverkan tas fram av sakkunniga, exempelvis utifrån beräkningarna för Tåkern med tillämpning på Ivösjön.

Arbetsgruppen föreslår kommittén att uppdraga åt arbetsgruppen att utreda möjligheterna att ta fram en bedömning av gässens föroreningspåverkan på Ivösjön, och att genomföra en sådan utredning till för kommittén skälig kostnad, högst 5000 kronor. Till dagens sammanträde har inkommit ett erbjudande att utföra en undersökning och dokumentation på ca 25.000:-

10. SAMVERKAN MED VATTENMYNDIGHETEN

Beslut:

Kommittén uppdrar åt arbetsgruppen att vid lämpligt tillfälle informera vattenmyndigheten vid Länsstyrelsen i Kalmar om Ivösjökommittén och erbjuda ett samarbete.

Ärendet:

De nya vattenmyndigheterna inleder sitt arbete under sommaren 2004. Det är fortfarande mycket oklart hur ramdirektivet för vatten och vattenmyndigheterna kommer att fungera i praktiken, särskilt på det lokala planet. I propositionen 2003/2004:57 (22 januari 2004) sägs följande:

Vidare behövs samverkan i vattenarbetet i de 119 huvudavrinningsområdena. Samverkan bör ske mellan företrädare för bl.a. kommuner, företag, vattenvårdsförbund, organisationer och andra intressenter. Syftet är att lokal kunskap skall tillföras vattenarbetet och att de lokala intressena skall få möjlighet att påverka när mål, åtgärdsprogram, förvaltningsplaner m.m. utarbetas och delta när programmen genomförs. Om inte sådan samverkan kommer till stånd efter lokala initiativ bör vattenmyndigheterna verka för detta. Regeringen anser att det för närvarande inte finns några skäl att författningsreglera denna samverkan utom såtillvida att instruktionen till vattenmyndigheterna bör ålägga dem att stödja lokal samverkan.

Arbetsgruppen föreslår att man vid lämpligt tillfälle informerar "vår" vattenmyndighet vid Länsstyrelsen i Kalmar om kommittén och öppnar upp för ett samarbete.

11. HEMSIDA FÖR KOMMITTÉN

Beslut:

Kommittén uppdrar åt arbetsgruppen att sätta upp en hemsida med namnet ivosjo.com till en kostnad av högst 2 000 kronor årligen för namn och plats på server.

Ärendet:

Allting har en hemsida idag, men för en mer "löslig" organisation som Ivösjökommittén finns en uppenbar nytta i att hålla varandra informerade om den fortlöpande verksamheten och samla dokumentation på ett ställe, utöver möjligheten att informera utåt till övriga intressenter och allmänheten.

Det är relativt billigt att skaffa ett domännamn och hyra plats på en webbserver. Svårigheten är att få någon att lägga upp och underhålla hemsidan till en rimlig kostnad. Arbetsgruppen föreslår att en enkel hemsida snarast sätts upp på egen hand (genom Michael Dahlman och Göran Cervin) och att man framöver söker finna någon som kan underhålla och eventuellt omarbete hemsidan.

4. Övrigt – trålning

Beslut:

Kommittén uppdrar åt arbetsgruppen att utreda förslaget och inkomma med en kostnadsbild.

Ärendet:

Brodde Almer rekommenderar att man utför trålning på vissa tider i grunda områden i Ivösjön efter t.ex. Braxen som man gjorde med gott resultat i Finjasjön.

5. ÖVRIGT – FOSSILER

Beslut:

Kommittén anser också att det är en viktig fråga som väckts och uppdrager åt arbetsgruppen att föra ärendet vidare till länsstyrelsen och Ivösjöbygdens Natur

Ärendet:

Jörgen Nilsson, Ivögården tar upp frågan om vikten av att fossilerna runt Ivösjön (t.ex. på Ivöklack, Ugnsmunnarna och vid Åsen) måste skyddas.

6. Nästa sammanträde

Kommittén beslutar att nästa möte ska hållas i november 2004.
